

Position - Substances of Concern som hämmar återvinning

Begreppet Substances of Concern (SoC) återfinns i en flera aktuella EU-initiativ, såsom Circular Economy Action Plan (CEAP), Kemikaliestrategin, Taxonomin för hållbara investeringar samt inom ECHA:s SCIP-databas (Substances of Concern In articles). I nuläget har begreppet delvis varierande innebörd i olika policyinitiativ och lagstiftningar, vilket är problematiskt då det ger en otydlighet och riskerar att leda till sammanblandning. Svenskt Näringsliv har i denna position fokuserat på den definition som återfinns i Kemikaliestrategin, beskriven nedan.

I Kemikaliestrategin beskrivs Substances of Concern enligt: *“These include, in the context of this strategy and related actions, primarily those related to circular economy, substances having a chronic effect for human health or the environment (Candidate list in REACH and Annex VI to the CLP Regulation) but also those which hamper recycling for safe and high quality secondary raw materials.”* Begreppet innefattar därmed både ämnen definierade enligt REACH och CLP men även ämnen som kan hindra återvinning. Vad som avses med begreppet ”hamper recycling” är inte närmare definierat.

I CEAP finns två åtgärder som omfattar SoC: *“Harmonised information systems for the presence of substances of concern”* och *“Methodologies to track and minimize the presence of substances of concern in recycled materials and articles made thereof”*. Dessa åtgärder kan få stor betydelse för återvinning av material och produkter framöver beroende på hur begreppet definieras i detta sammanhang och vilka ämnen som anses vara SoC.

Svenskt Näringsliv har tagit fram denna position för att framföra vår syn på vad den del av begreppet SoC som är kopplat till återvinning bör innebära och hur processen för framtagande av SoC som hämmar återvinning bör gå till. Svenskt Näringsliv anser också att det är viktigt att definitionen för SoC blir enhetlig och tydligt i olika EU-initiativ.

Huvudbudskap

Svenskt Näringsliv har följande huvudbudskap avseende hanteringen av SoC som hämmar återvinning.

Definitionen av begreppet SoC bör utvecklas och förtydligas

Alla material går i princip att materialåtervinna men kostnaderna kan ibland vara orimligt höga. Beroende på materialets sammansättning eller ingående ämnen är det ibland inte lönsamt eller kostnadseffektivt att återvinna ett material, vilket i sig hindrar återvinningen. Ordet ”hamper” i begreppet SoC inom Kemikaliestrategin bör därför översättas till hämmar eller försvårar återvinning.

En tydlig definition behöver tas fram för vad som avses med *SoC som hämmar återvinning*. Definitionen behöver beakta de målkonflikter som uppstår i arbetet mot en hållbar utveckling, där t ex klimatpåverkan och resursanvändningens miljöpåverkan måste vägas mot innehåll av ämnen i olika produkter och den nytta som ämnena bidrar med, även i det fall återvinning försvåras. Det finns exempelvis många produkter som innehåller olika material som är mycket svåra att materialåtervinna men som av andra anledningar är det bästa alternativet i en viss applikation, exempelvis fiberkompositer, hårdplaster och gummi.

Svenskt Näringsliv anser att SoC som hämmar återvinning bör ha följande innebörd - *ämnen som tekniskt hämmar eller försvårar återvinning i återvinningsprocessen eller ger det återvunna materialet för ändamålet fel eller undermålig kvalitet.*

Processen för bedömning av SoC behöver en tydlig avgränsning och transparens

Hanteringen av de olika ingående delarna i SoC måste särskiljas baserat på syftet. Det vill säga att den del av definitionen som omfattar ämnen med inneboende faroegenskaper (REACH och CLP-ämnen) hanteras separat och parallellt med den del av SoC som hämmar återvinning. Parallella processer och regelverk behövs. För återvunna material har både säkerhets- och kvalitetsaspekter betydelse för möjlig användning. Säkerhetsaspekten kopplat till ämnen i återvunnet material ska hanteras enligt REACH och CLP.

Det måste inrättas en transparent process för identifiering av SoC som hämmar återvinning och den måste involvera näringslivet som har det tekniska kunnandet i både design- och återvinningsfasen. Standardiseringen kan ha en viktig roll i detta arbete tillsammans med framtagande av branschspecifika lösningar.

Det är centralt att processen för att identifiera SoC som hämmar återvinning leder till likvärdiga bedömningar och konkurrens på lika villkor inom den inre marknaden. Om så inte är fallet kan det försvåra effektiva cirkulära flöden inom unionen.

Material- och produktspecifika ramar behöver tas fram för att identifiera SoC

Svenskt Näringsliv anser att framtagande av ramar (principer eller kriterier) för vad som ska identifieras som SoC som hämmar återvinning, är ett bättre alternativ än en fastställd lista över vilka ämnen som omfattas. Ramarna måste möjliggöra anpassningar för olika material, produkter och användningsområden. De måste även kunna omhänderta kontinuerlig teknikutveckling inom återvinningssektorn för att minska risken för att i onödan begränsa materialåtervinningen.

Att bedömningar av SoC som hämmar återvinning görs material-, produkt- och användningsspecifikt är centralt för att möjliggöra fortsatt och utökad återvinning. Möjligheten till avskiljning av eventuella oönskade ämnen kan variera stort för olika material. I t ex smältprocesser, som sker under kontrollerade former, kan ämnen analyseras och hanteras, medan det för andra material och processer kan vara svårare att avskilja oönskade ämnen vilket därmed kan försvåra återvinningen. Det kan också ställas olika kvalitetskrav på det återvunnet material beroende på användningsområde, vilket kan innebära att SoC som hämmar återvinning varierar för ett och samma material beroende på applikation. Denna aspekt måste kunna omhändertas.

Svenskt Näringsliv vill bidra med följande medskick till vad som är viktigt att beakta i arbetet med att närmare komma fram till vad som är SoC som hämmar återvinning för olika material och produkter. Det är viktigt att beakta:

- ett **holistiskt perspektiv** baserat på olika faktorer och eventuella konsekvenser till följd av att ett ämne som hämmar återvinning i ett material helt eller delvis undviks.
- **evidensbaserad forskning och fakta** för att säkerställa att de identifierade ämnena verkligen har de egenskaper som man avser att hantera.
- **behovet av tydlighet och förutsägbarhet** för varför ett ämne har definierats som SoC som hämmar återvinning.
- den **tid som krävs för omställning**, en övergångsperiod, för att kunna fasa ut ämnen som hämmar återvinning
- kontinuerlig **teknisk utveckling och innovation** inom produktdesign och återvinningstekniker
- skillnaden mellan **nya produkter**, där val av ämnen kan göras redan i designfasen, och **de material och produkter som redan finns** och vad som ska gälla för att de åter ska kunna sättas ut på marknaden

efter reparation, återtillverkning, uppgradering mm (för att inte hindra att dessa sätts på marknaden).

Positionspapperet har tagits fram i nära samarbete med Svenskt Näringslivs medlemsorganisationer.

Stockholm 2022-02-18

Jenny Svärd

E-post: jenny.svard@svensktnaringsliv.se

+46 8 553 431 36

www.svensktnaringsliv.se